

Pomorska Grupa Konsultingowa S.A. w Bydgoszczy

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARE
BOGACZOWICE NA LATA 2022-2030**

**DIAGNOZA SYTUACJI
W GMINIE**

Romuald Meyer
Magdalena Żmudzińska

2022

1.	WSTĘP, OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	2
1.1	POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY.....	2
1.2	WALORY PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWE	4
1.3	DZIEDZICTWO KULTUROWE	8
2.	SFERA SPOŁECZNA	9
2.1	DEMOGRAFIA	9
2.2	MIGRACJE LUDNOŚCI:.....	11
2.3	BEZROBOCIE.....	12
2.4	EDUKACJA I OŚWIATA	13
2.5	KULTURA.....	14
2.6	SPORT I REKREACJA	15
2.7	POMOC SPOŁECZNA	16
2.8	OCHRONA ZDROWIA	17
2.9	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA.....	17
3.	SFERA GOSPODARCZA	18
3.1	AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA, BEZROBOCIE	18
3.2	POTENCJAŁ GOSPODARCZY	20
3.3	RYNEK PRACY	20
4.	UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ OBSZAR INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	22
4.1	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE (CIEKI WODNE, RZĘKI, LASY, TERENY CHRONIONE)	22
4.2	OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW, GOSPODARKA ODPADAMI, GOSPODARKA WODNA	23
4.3	WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	24
4.4	WODOCIĄGI I KANALIZACJA	25
4.5	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I GAZ	25
4.6	KOMUNIKACJA DROGOWA I KOLEJOWA	25
4.7	INFRASTRUKTURA ŁĄCZNOŚCI	27
4.8	ZASOBY MIESZKANIOWE.....	27
5.	SPIS RYSUNKÓW	30
6.	SPIS TABEL	30

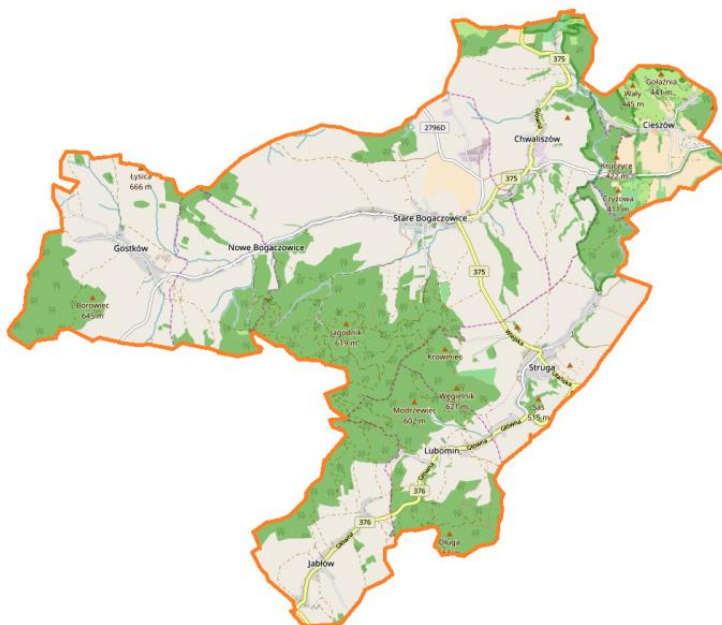

1. Wstęp, ogólna charakterystyka gminy

1.1 Położenie i podział administracyjny gminy

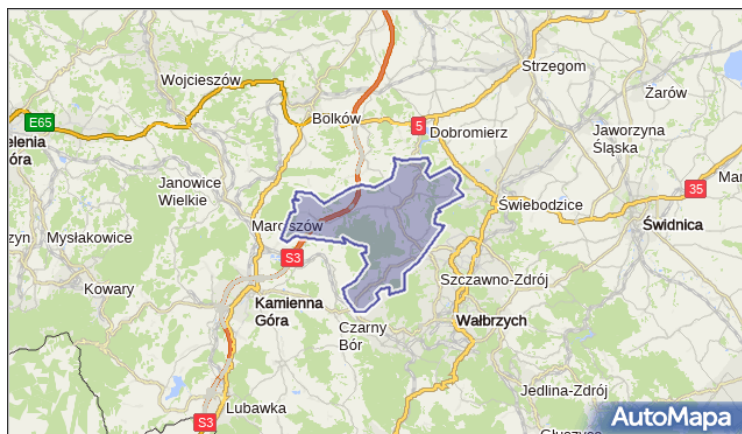
Gmina Stare Bogaczowice zajmuje powierzchnię 86,78 km². Położona jest w południowo-zachodniej części województwa Dolnośląskiego i sąsiaduje z Gminami: Czarny Bór, Marciszów, Bolków, Dobromierz, Wałbrzych, Szczawno-Zdrój, Boguszów Gorce i Świebodzice. Wśród gmin powiatu wałbrzyskiego Gmina Stare Bogaczowice zajmuje pierwsze miejsce pod względem wielkości powierzchni. Geograficznie Gmina usytuowana jest w Sudetach Środkowych w obrębie dwóch jednostek: Pogórza Bolkowsko - Wałbrzyskiego oraz Gór Wałbrzyskich (masyw Trójarbu) na wysokości od 293 do 778 m n.p.m.

Położenie Gminy w sąsiedztwie dużego zespołu miejskiego ma zasadniczy wpływ na funkcjonowanie systemu społeczno - gospodarczego Gminy. Wałbrzych, jako regionalny ośrodek usługowo - przemysłowy ma wpływ na podstawowe funkcje Gminy: usługi ponadpodstawowe i usługi o charakterze regionalnym; nauka, kultura, zdrowie, oświata, rynek pracy, powiązania produkcyjne i handlowe oraz powiązania komunikacyjne. Występują ścisłe związki z sąsiednimi gminami w zakresie infrastruktury technicznej (przebieg przez obszar Gminy sieci magistralnych). Warunki przyrodnicze, w tym występowanie terenów górzystych o dużych walorach krajobrazowych i klimatycznych oraz zasobach wód mineralnych stanowią podstawę rozwoju funkcji rekreacyjnej.

Rys. 1 Położenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice, Źródło: Polska w liczbach

Rys. 2 Położenie gminy, Źródło: Mapa Targeo

W skład Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice wchodzi osiem miejscowości usytuowanych w ośmiu sołectwach tj. Gostków, Nowe Bogaczowice, Stare Bogaczowice, Chwaliszów, Cieszów, Struga, Lubomin, Jabłów. Siedziba Urzędu Gminy znajduje się w Starych Bogaczowicach. W tej miejscowości realizowany jest podstawowy zakres usług dla mieszkańców Gminy.

Tab. 1 Wykaz Sołectw na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice

Lp.	Sołectwa	Liczba mieszkańców 2021r.	Liczba mieszkańców 2022r.	Liczba mieszkańców 2023r.	Powierzchnia [km ²]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
1	Chwaliszów	444	435	431	11,65	ok. 37
2	Cieszów	279	283	298	5,27	ok. 56
3	Gostków	350	348	351	10,52	ok. 33
4	Jabłów	367	364	359	8,11	ok. 44
5	Lubomin	336	341	339	7,29	ok. 46
6	Nowe Bogaczowice	150	151	148	5,68	ok. 26
7	Stare Bogaczowice	1 315	1 293	1303	27,35	ok. 47
8	Struga	832	879	903	10,91	ok. 82
RAZEM		4 073	4 094	4 132	86,78	śr. ok. 47

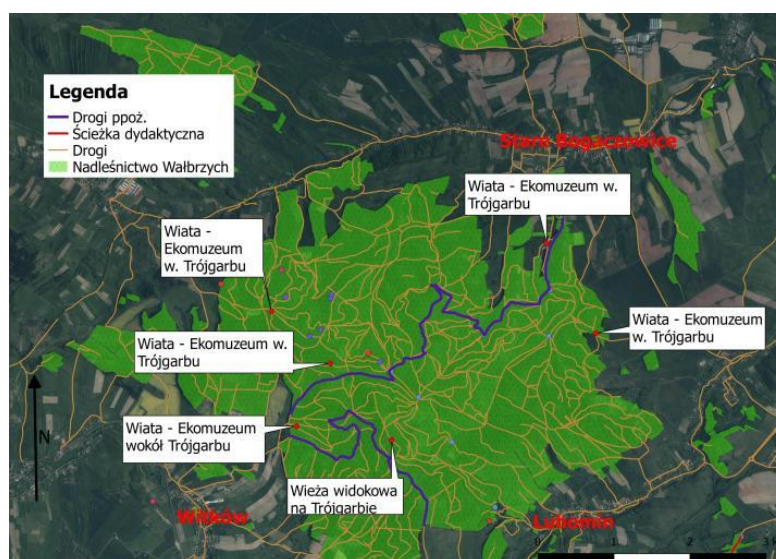
Źródło: Raport o stanie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice za 2021, 2022 i 2023r.

Biorąc pod uwagę dane z raportów o stanie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice można zauważyć, że w 2022r. liczba mieszkańców w 4 sołectwach nieznacznie wzrosła w stosunku do 2021 roku. W 2023r. nastąpił spadek liczby mieszkańców w 4 sołectwach w stosunku do 2022r.

1.2 Walory przyrodniczo - krajobrazowe

Gmina Stare Bogaczowice położona jest w Sudetach Środkowych, na pograniczu trzech mezoregionów tj. Pogórze Wałbrzyskie, Góry Wałbrzyskie i Góry Kamienne. Teren gminy jest zróżnicowany, silnie urzeźbiony, o czym świadczy różnica wysokości: od 293 m n.p.m. w dolinie Strzegomki (na północy obrębu Chwaliszów) do 778 m n.p.m. (Masyw Trójarbu). Na obszarze gminy przeważa Pogórze Wałbrzyskie, tworząc najniższy poziom zrównania 400 m, przechodzący ku północy (przedgórzu Sudeckim) wyraźnym progiem (uskokiem tektonicznym). Ponad fałowanym poziomem tego zrównania wznoszą się zbudowane z odporniejszych skał płaskie kopuły wzniesień. 12 Ku wschodowi znajduje się pośredni (500 m) poziom zrównań na zboczu Trójarbu. Cechą charakterystyczną obszaru jest krajobraz schodowy odznaczający się występowaniem szeregu poziomów zrównań otaczających trzony górskie oraz kulminacje ostańców czy twarzieli. Ukształtowanie powierzchni terenu wiąże się z powstałą w trzeciorzędzie morfologią Sudetów, przede wszystkim Sudetów Wałbrzyskich oraz ich Pogórze. Na ściętym w poziomie około 400 m górnodewońskim i dolnokarbońskim podłożu, zbudowanym ze zlepieńców, szarogłazów, łupków oraz ich brekcji, zalegają na powierzchni pokrywy ich zwietrzelin, a u podnóża stoków pokrywy materiału denudacyjnego. Urozmaicenie terenu gminy stanowią doliny płynących tu cieków o charakterze skrzynkowym czy nieckowatym. Trzeciorzędowa rzeźba została „złagodzona” przez pokrywy akumulacji lodowcowej oraz wodnolodowcowej zlodowacenia plejstoceńskiego. Grubsza oraz zwarta pokrywa tych osadów w części wschodniej gminy i w dolnych odcinkach Strzegomki jeszcze bardziej podkreśliła podział morfologiczny gminy na część bardziej równinną (północno – wschodnią) oraz górzystą (południowo- zachodnią). Obszar swoją zróżnicowaną rzeźbę zawdzięcza położeniu na granicy silnie rozczłonkowanej krawędzi wysoczyzny podgórze oraz przecinającej ją doliny potoku Czyżynka. W rzeźbie terenu dominują południowe lekko spłaszczone grzbiety oraz okalające je podłużne suche doliny, obniżające się ku zachodowi, ku kotlinie Czyżynki w granicach 460-390 m n.p.m. W związku z tym występuje tu znaczne zróżnicowanie spadków, a także ekspozycji zboczy. W obniżeniu rzeki Czyżynki zalegają współczesne osady rzeczne: namuły i materiał piaszczysto- żwirowy. Wieś Struga znajduje się w mezoregionie Pogórze Wałbrzyskiego (część zachodnia) i należy do makroregionu Pogórze Zachodniego. Powierzchnia tego terenu charakteryzuje się znacznymi różnicami wysokości względnych. Wysokość terenu dochodzi do 460 m n.p.m.

Rys. 3 Masyw Trójarbu

Źródło: Nadleśnictwo Wałbrzych, https://walbrzych.wroclaw.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/masyw-trojarbu

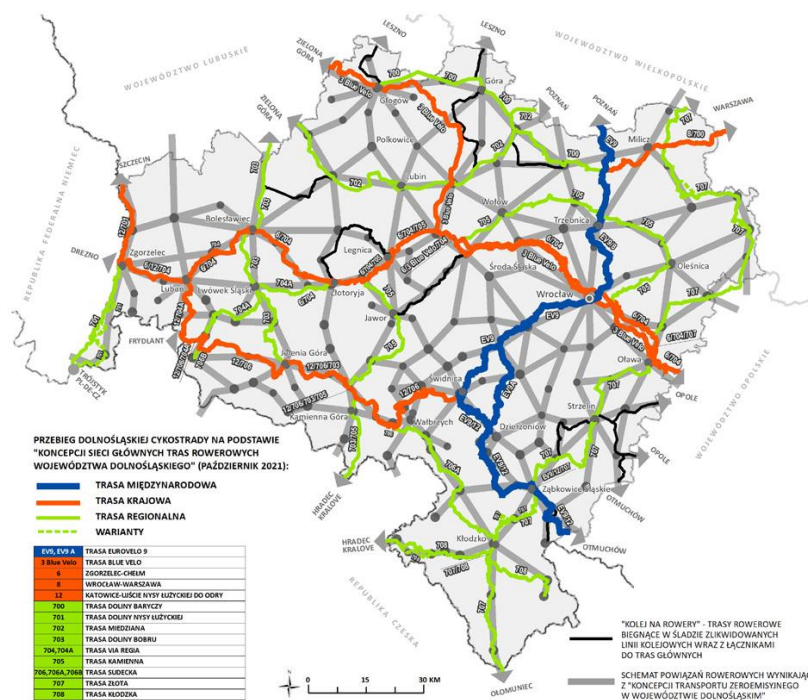
Na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice występują liczne szlaki turystyczne:

- Szlak czerwony: Zamek Cisy – Struga – Czerwone Wzgórze – Szczawno Zdrój – Stary Książ – Zamek Książ – Świebodzice – Bystrzyca Górna – Lutomia Górna – Pieszce.
- Szlak czerwony: Nowe Bogaczowice – Stare Bogaczowice – Rozdroże pod Jagodnikiem – Rozdroże pod Trójgarbem – Trójgarb.
- Szlak niebieski: Witków Śląski PKP – Trójgarb – Modrzewiec – Węgielnik – Struga – Zamek Cisy – Dolina Czyżynki.
- Szlak zielony: Szklarska Poręba Górna – Kolorowe Jeziorka – Krąglak – Gostków – Rozdroże Pod Trójgarbem – Trójgarb – Lubomin – Chełmiec – Boguszów Gorce – Dzikowiec Wielki – Sokołowsko – schronisko Andrzejówka – Rybnica Leśna – Dworzec Wałbrzych Główny.
- Szlak zielony: Szlak Zamków Piastowskich o długości 146 km, , przebiegający przez tereny przebiegający przez tereny województwa dolnośląskiego. Na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice przebiega od Zamku Książ poprzez Ruiny Zamku Cisy, Chwaliszów w kierunku Zamku Świny i Zamku w Bolkowie.
- Szlak żółty: Bolków – Wierzchosławice – Nagórniki – Przełęcz Pojednania – Gostków – Nowe Bogaczowice – Dolina Polskiej Wody – Jagodnik – Rozdroże Pod Trójgarbem – Trójgarb – Lubomin – Szczawno Zdrój.
- Szlak żółty: Stare Bogaczowice – Zalew na Chwaliszówce – Struga – Pełcznica – Cis Bolko.
- Szlak czarny: Sędziszów – Gostków – Kokosz – Przełęcz Pojednania – Wrone – Stare Bogaczowice – Dolina Polskiej Wody – Rozdroże pod Trójgarbem – Jabłów – dworzec kolejowy Boguszów Gorce Zachód.
- Szlak czarny: Rozdroże nad Witkowem – Kapliczne Rozdroże – Rozdroże nad Nowymi Bogaczowicami

Na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice znajdują się także liczne szlaki rowerowe:

- Szlak rowerowy niebieski: Szczawno Zdrój – Struga – aleja Czereśniowa – Skrzyżowanie Siedmiu Dróg – rozdroże pod Trójgarbem – Lubomin – Szczawno Zdrój.
- Szlak rowerowy zielony: Świebodzice – Cieszów – Chwaliszów – Stare Bogaczowice – Nowe Bogaczowice – Gostków – Jabłów – Kamienna Góra.
- Szlak rowerowy żółty – Świebodzice – Cieszów – Chwaliszów – Dobromierz.
- Szlak rowerowy zielony: Pełcznica – Zamek Cisy – Dolina Czyżynki – Struga – Podzamcze.
- Szlak rowerowy niebieski: Świebodzice – Cieszów – Pełcznica.
- Szlak rowerowy czarny: Stare Bogaczowice – Zalew na Chwaliszówce – szlak rowerowy niebieski.
- Szlak Cysterski - Gmina i Parafia Stare Bogaczowice otrzymały zaszczytny tytuł „Gminy Szlaku Cysterskiego” potwierdzony certyfikatem.

Rys. 4 Przebieg Dolnośląskiej Cyklostrady

Źródło: koncepcja sieci głównych tras rowerowych Województwa Dolnośląskiego

TRASA SUDECKA

W związku z toczącymi się pracami związanymi z przygotowaniem koncepcji dla w/w zadania, zapraszamy wszystkich zainteresowanych do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych. Celem prowadzonych konsultacji jest poinformowanie lokalnych społeczności o planowanym zakresie przedsięwzięcia, prezentacja proponowanych rozwiązań przebiegu trasy oraz zebranie uwag, wniosków i opinii mieszkańców.

Opis zadania inwestycyjnego:

Inwestycja zlokalizowana jest w powiecie wałbrzyskim i m. Wałbrzych w woj. dolnośląskim i obejmuje swoim zasięgiem teren gmin:

- Boguszków – Gorce
- Wałbrzych.

Obecnie główne osie komunikacyjne na tym obszarze stanowią drogi wojewódzkie:

Nr 367 Jelenia Góra – Wałbrzych,

Nr 375 Dobromierz – Wałbrzych.

Projektowana trasa jest powiązana z przygotowywaną inwestycją budowy obwodnicy m. Szczawna - Zdroju w ciągu drogi wojewódzkiej nr 375.

Trasę Sudecką projektuje się pomiędzy punktami:

- początek trasy w Boguszkowie-Gorcach, przy ul. Pułaskiego za zwartą zabudową w okolicy stadionu,
- koniec trasy w Wałbrzychu na istniejącym skrzyżowaniu ulic Andersa i Wysockiego.

Inwestycja polega na budowie obwodnicy łączącej Boguszków-Gorce z Wałbrzychem, która w dalszej perspektywie będzie łączyć się z obwodnicą Wałbrzycha i Szczawna-Zdroju. Drogi w granicach miasta Wałbrzycha są zarządzane przez Zarząd Dróg Komunikacji i utrzymania Miasta w Wałbrzychu (ZDKiUM) w

Wałbrzychu, natomiast na terenie gm. Boguszków-Gorce pozostają w zarządzie Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu (DSDiK).

W ramach zagospodarowania terenu obwodnicy przewiduje się wykonanie jezdni o nawierzchni bitumicznej o szerokości min. 8,0 m (2 pasy ruchu po 3,5 m wraz z obustronnymi opaskami szerokości 0,5 m). W obrębie skrzyżowań jedno i dwupoziomowych, odcinków o dużych pochyleniach podłużnych szerokość jezdni zostanie zwiększona z uwagi na lokalizację dodatkowych pasów ruchu na wzniesieniach, włączeniach i wyłączeniach, oraz wymaganych poszerzeniach na serpentynach. Projektuje się pobocza gruntowe szerokości min. 1,5 m, w przypadku lokowania na poboczu urządzeń infrastruktury drogi (ekrany, bariery, słupy oświetleniowe) przewiduje się zwiększenie szerokości poboczy.

W liniach rozgraniczających inwestycje znajdują się także urządzenia budowli inżynierskich – podpory, przyczółki i przęsła obiektów mostowych przejść dla zwierząt oraz przepusty pod drogami służące do odprowadzenia wód z terenu drogi lub zapewnienia drożności systemu cieków i rowów.

Na przeważającym odcinku korona drogi zostanie powiązana z istniejącym terenem, budowlą ziemną o wysokości do 8,0 m i skarpach o nachyleniu 1:1,5. Na odcinku wykorzystania nasypu nieczynnej linii kolejowej w wariantie 2 wysokość budowli ziemnej może przekraczać 8,0 m co wymagać będzie indywidualnych rozwiązań dostosowanych do zagospodarowania terenu u podstawy nasypu. Planuje się obsianie skarp mieszankami traw i umocnienie w miejscach możliwego rozmycia. W ramach zagospodarowania terenu przewiduje się lokalizację rowów otwartych trapezowych o szerokości dna nie mniej niż 0,5 m i skarpach o pochyleniu 1:1,5. Z uwagi na duże spadki podłużne przewiduje się wykonanie umocnienia rowów: faszyną, narzutem kamiennym i elementami prefabrykowanymi.

W ramach projektowanych linii rozgraniczających przewidziano także lokalizację dróg dojazdowych o nawierzchni bitumicznej lub żwirowej o szerokości min. 3,5 m i poboczami gruntowymi min. 0,75 m.

W ramach zagospodarowania terenu przewiduje się lokalizację urządzeń bezpieczeństwa ruchu takich jak bariery stalowe, poręcze, znaki i tablice drogowe, a także ekrany akustyczne. W uzasadnionych przypadkach zaprojektowano odcinki kanalizacji deszczowej dla obsługi jezdni (studzienki ściekowe, przykanaliki, studnie rewizyjne, umocnienia wlotów i wylotów). Należy również uwzględnić lokalizację elementów ochrony, takich jak separatory substancji szkodliwych, jak i miejsca do ich obsługi.

W ramach zagospodarowania terenu przewiduje się lokalizację urządzeń przebudowywanych sieci: kanalizacji deszczowej miejskiej, kanalizacji sanitarnej, wodociągów, sieci elektroenergetycznych, sieci telekomunikacyjnych, sieci gazowych.

Podstawowe parametry drogi:

- droga lub ulica klasy G
- szerokość minimalna w liniach rozgraniczających $s=25$ m
- szerokość jezdni $2 \times 3,50$ m, plus opaska $2 \times 0,50$ m
- na całej długości trasy ciąg pieszo-rowerowy szer. 3,0 m

Warianty obwodnicy stanowi jednojezdniowa droga dwupasowa. W planie trasa posiada załomy wyokrąglone łukami o promieniach od 400 do 1000 m - dla przebiegu trasy po nowym śladzie oraz od 25 do 150 m - dla przebiegu trasy w wariantie 3 przez odcinek serpentyn i obszaru zabudowanego.

W ramach wariantów zaprojektowano 3 obiekty mostowe w wariantach 1 i 3 oraz 5 obiektów mostowych w wariantie 2.

Trasę w przekroju podłużnym charakteryzuje podgórska i górską rzeźba terenu. Obwodnica prowadzi w pobliżu masywu góry Chełmiec i na znacznych odcinkach przebiega przez obszary o dużej deniwelacji. Determinuje to projektowaną niweletę w sposób podstawowy. Dla wszystkich wariantów trasy nie przekroczono maksymalnego dozwolonego pochylenia niwelety.

Projektowana niweleta dowiązana jest wysokościowo do istniejących punktów na początku i końcu drogi. Niweleta składa się z odcinków o spadkach od 0,5 % do 6,9 % wykrąglonych łukami wypukłymi o promieniach minimalnych 3 000 m oraz wklęsłymi o promieniach minimalnych 1 800 m.

1.3 Dziedzictwo kulturowe

Osadnictwo na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice ma bogatą historię. Chwaliszów oraz Stare Bogaczowice po raz pierwszy wymienione są w dokumentach z 1228 roku w aktach związanych z założeniem klasztoru henrykowskiego. W 1292 roku Chwaliszów wraz ze Starymi Bogaczowicami zostały przekazane Cystersom w Krzeszowie. Poprzez nadania Bolka I posiadłości cysterskie były rozszerzane i objęły wsie Gostków i Nowe Bogaczowice. Wieś Struga wymieniona w 1290 roku stanowiła siedzibę rycerską. Z majątkiem w Strudze związana była wieś Cieszów oraz Lubomin. Natomiast Jabłów należał do właścicieli Czarnego Boru. Rozwijające się osadnictwo wiejskie na tym terenie związane z gospodarką rolną, uprawianiem rzemiosła oraz górnictwem zostało zahamowane w okresie wojny trzydziestoletniej.

Na obszarze obecnej Gminy kwitła działalność rzemieślnicza oraz przemysłowa: włókiennictwo (Gostków, Nowe Bogaczowice) i górnictwo (eksploatacja wapieni, rud żelaza i rud srebra). Czynne były w Jabłowie: kopalnia rud żelaza, dwie kopalnie węgla kamiennego oraz kopalnie rud srebra i ołowiu. W niewielkim zakresie kopalnictwo rud występowało również we wsiach Stare Bogaczowice i Chwaliszów. We wsi Stare Bogaczowice, przed drugą wojną światową istniało tu małe uzdrowisko wykorzystujące do kuracji pitnej i kąpeli zdrowotnych wodę z 6-ciu źródeł. Istniały tu liczne zakłady wodolecznicze, hotele, pensjonaty i restauracje. Po II wojnie światowej pijalnie zaniedbano i ostatecznie rozebrano w latach 50-tych. W 1945 roku na terenie Gminy nastąpiła całkowita wymiana ludności. Wprowadzono gospodarkę uspołecznioną, powstały spółdzielnie produkcyjne. Obecnie największymi zakładami są firmy związane z produkcją jaj.

Na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice znajdują się 103 obiekty wpisane do wykazu zabytków, z czego 16 obiektów wpisanych jest do rejestru zabytków.

Tab. 2 Rejestr zabytków na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Nr rej.	Data wpisu
1.	Chwaliszów	Dom mieszkalny (ryglowy) ul. Główna 94	A/4042/672	28.03.1960r.
2.	Cieszów	Zamek Cisy - ruina	A/4043/671	28.03.1960r.
3.	Gostków	Kościół parafialny p.w. św. Rodziny	A/1707/817	16.12.1960r.
4.	Gostków	Kościół ewangelicki - ruina	A/5843	13.08.2012r.
5.	Gostków	Wiatrak holenderski	A/5229/1026/Wł	10.09.1984r.
6.	Jabłów	Kościół filialny p.w. MB Częstochowskiej	A/4195/1211	15.12.1964r.
7.	Lubomin	Kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św.	A/1834/1738	30.06.1966r.
8.	Stare Bogaczowice	Kościół parafialny p.w. św. Józefa Oblubieńca	A/1921/768/Wł	08.11.1980r.
9.	Stare Bogaczowice	Cmentarz przy kościele parafialnym p.w. św. Józefa Oblubieńca	A/1936/990/Wł	29.03.1984r.
10.	Stare Bogaczowice	Klasztor pocysterski w Krzeszowie, ob. plebania	A/4715/1749	30.06.1966r.
11.	Stare Bogaczowice	Kaplica św. Anny	A/1749/1216	15.12.1964r.
12.	Struga	Kościół parafialny p.w. MB Bolesnej	A/1824/1750	30.06.1966r.
13.	Struga	Dzwonnica cmentarna	A/1825/676	30.03.1960r.
14.	Struga	Pałac	A/4727/677	30.03.1960r.

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Nr rej.	Data wpisu
15.	Struga	Oficina pałacowa	A/1100	14.01.2009r.
16.	Struga	Park	A/4728/850/Wł	18.09.1981r.

Źródło: UG Stare Bogaczowice, stan na październik 2020r.

Na terenie Gminy Stare Bogaczowice **Bogaczowice** występują następujące zabytki:

- Kaplica Świętej Anny z XVIII wieku. Wyposażenie kaplicy jest dosyć skromne. We wnętrzu kaplicy zachowała się ambona z 1814 roku, barokowe organy oraz tabernakulum. Przed wejściem do kaplicy znajduje się rzeźba Maryi z Dzieciątkiem, pod którą widoczny jest półksiężyc oraz obelisk zwieńczony krzyżem. W 1990 roku z kaplicy skradziono gotycką figurkę św. Anny, rzeźbę Matki Boskiej z Dzieciątkiem, figurki aniołków oraz lichtarze.

Na terenie gminy **Gostków**:

- Kościół Ewangelicki wzniesiony w 1785 roku. Świątynia z wieżą od zachodu stoi na podstawie prostokąta. Kościół wyróżniają bogate architektoniczne portale wejściowe.

Na terenie gminy **Chwaliszów**:

- Najstarszy dom mieszkalny na Dolnym Śląsku – jest to pruski mur pochodzący z 1578 roku. Pod numerem 94 znajduje się dom przysłupowy, zwany łuzickim. Dom jest charakterystyczny dla przygranicznych rejonów Saksonii, Dolnego Śląska, Łużyc, Czech i Szwajcarii Saksońskiej.

Na terenie gminy **Cieszów**:

- Ruiny średniowiecznego Zamku Cisy wybudowanego przez Księcia Bolka I Surowego lub jego syna Bernarda Statecznego. Zamek zbudowano w dolinie Czyżynki.

Na terenie gminy **Struga**:

- Zespół Pałacowy kamiennie-ceglany z około 1730 roku. Pałac powstał w miejscu zamku obronnego z drugiej połowy XVI wieku. Od kilku lat pieczołowicie odnawiany przez nowych właścicieli.

Na terenie gminy **Lubomin**:

- Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego - stanowi przykład śląskiej architektury sakralnej XVI w. Wzniesiony został on w 1550r. Z końca XVI w. pochodzi dekoracja sgraffitowa elewacji.

Na terenie gminy **Jablów**:

- Kościół p.w. M.B. Częstochowskiej wzniesiony w II połowie XVI w., przebudowany w XIX w. Murowany z kamienia, nawa nakryta stropem drewnianym zachowała renesansowe empory. Na wieży dzwon spiżowy z 1682r. We wnętrzu warto zwrócić uwagę m.in. na barokowy ołtarz główny, z 1650r., i prospekt organowy z XVIII w., na zewnętrznych ścianach świątyni widnieją dwa epitafia renesansowe wykonane z piaskowca – kobiety z 1618r. oraz mężczyzny z 1604r.

2. Sfera społeczna

2.1 Demografia

Według danych GUS na koniec 2021r. gminę Stare Bogaczowice zamieszkiwało ok. 50,9% kobiet i 49,1% mężczyzn. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina Stare Bogaczowice ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -23. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,41 na 1000 mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice. W 2021 roku urodziło się 29 dzieci, w tym 44,8% dziewczynek i 55,2% chłopców.

Tab. 3 Wykaz ludności zameldowanej na pobyt stały i czasowy w 2021, 2022 i 2023r.

Stan na dzień	Liczba ludności zameldowanych na pobyt stały	Liczba ludności zameldowanych na pobyt czasowy
31.12.2020	4 089	57
31.12.2021	4 073	19
31.12.2022	4 094	-
31.12.2023	4 132	-

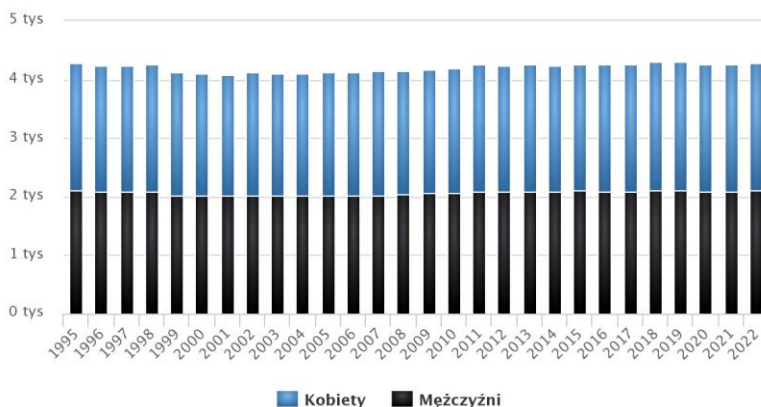
Źródło: Raport o stanie gminy 2021, 2022 i 2023r.

Tab. 4 Statystyka urodzeń chłopców i dziewczynek w latach 2020, 2021 i 2022r.

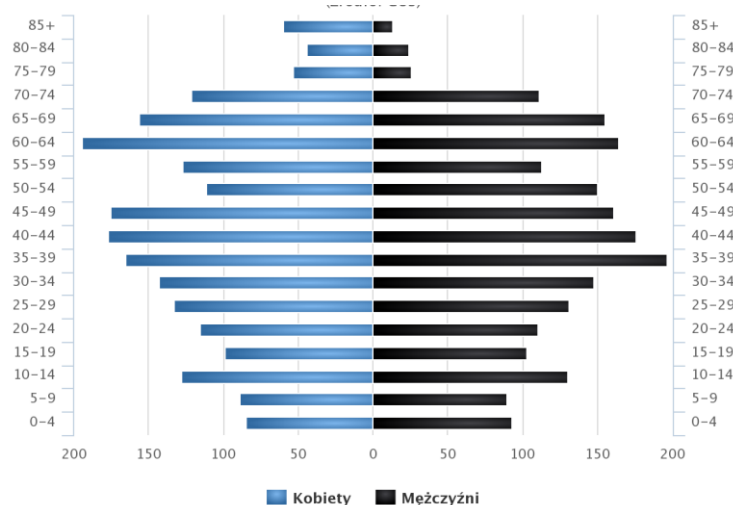
Rok	Chłopcy	Dziewczynki	Razem
2020	18	22	40
2021	16	14	30
2022	11	21	32

Źródło: GUS, Raport o stanie gminy 2020, 2021 i 2022r.

Rys. 5 Populacja – Gmina Stare Bogaczowice w latach 1995-2022, Źródło: GUS

Piramidę wieku mieszkańców gminy w 2021r. przedstawia poniższy rysunek:

Rys. 6 Piramida wieku mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice, 2021, Źródło: GUS

Tab. 5 Statystyka zgonów w Gminie Stare Bogaczowice w latach 2020, 2021 i 2022r.

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Razem
2020	30	33	63
2021	31	22	53
2022	19	19	38

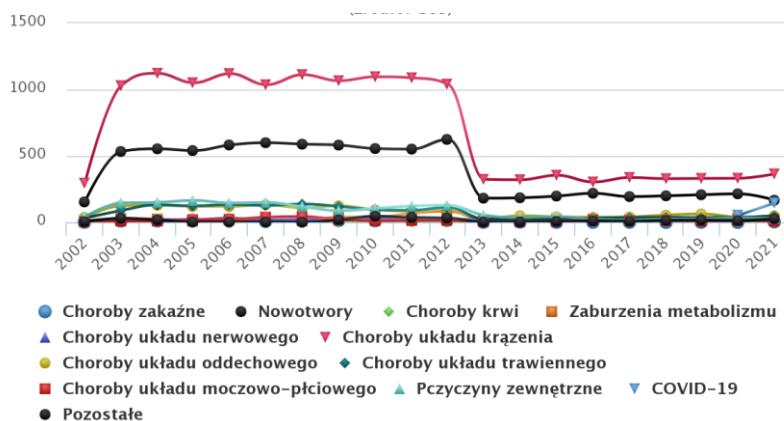
Źródło: Raport o stanie gminy 2022r.

Porównując liczbę urodzeń i zgonów w Gmina Stare Bogaczowice od 2020-2022 roku, możemy zauważyć, że w obu przypadkach nastąpił spadek liczby.

Według danych statystycznych GUS za 2022r.:

- Zgony na 1000 ludności – 8,65
- Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych – 9,5
- Zgony osób w wieku do 65 lat na 1000 ludności w tej grupie wiekowej – 3,9
- Samobójstwa na 10 tys. Mieszkańców – 0,8

Rys. 7 Przyczyny zgonów w powiecie wałbrzyskim w latach 2002-2021, Źródło: GUS

- Zgony spowodowane chorobami układu krążenia w gminie – 40,3%
- Zgony spowodowane nowotworami w gminie – 18,4%
- Zgony spowodowane chorobami układu oddechowego w gminie – 5,3%
- Zgony spowodowane COVID-19 - 145
- Zgony z powodu nowotworów oraz układu krążenia na 10 tys. 87,1
- Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. Ludności – 308,9
- Zgony z powodu nowotworów złośliwych na 100 tys. Ludności – 256,8
- Zgony osób z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. Ludności – 677,4
- w tym: kobiety – 694; mężczyźni – 659,4
- Zgony osób w wieku do 65 lat z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności w tym wieku – 86,5
- w tym: kobiety – 23,5; mężczyźni – 148,9
- Zgony kobiet z powodu nowotworu złośliwego sutka na 100 tys. kobiet – 14,3
- Zgony kobiet z powodu nowotworu szyjki macicy na 100 tys. kobiet – 3,6

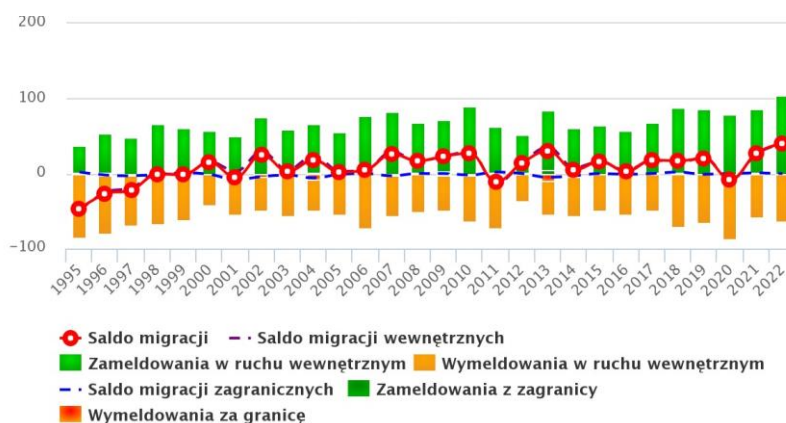
2.2 Migracje ludności:

Tab. 6 Migracje ludności, stan na dzień 31.12.2021r.

Kategoria	Kobiety		Mężczyźni		Razem	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Zameldowani w ruchu wewnętrznym	47	57	38	47	85	104
Zameldowania z zagranicy	0	0	1	0	1	0
Wymeldowani w ruchu wewnętrznym	29	33	30	31	59	64
Wymeldowani za granicę	0	0	0	0	0	0
Saldo migracji wewnętrznej	18	24	8	16	26	40
Saldo migracji zagranicznych	0	0	1	0	1	0

Źródło: GUS

Rys. 8 Migracje na pobyt stały w latach 1995-2022 w Gmina Stare Bogaczowice, Źródło GUS

Biologiczne grupy wiekowe w Gmina Stare Bogaczowice:

Tab. 7 Biologiczne grupy wiekowe w Gmina Stare Bogaczowice, stan na koniec 2021 i 2022r.

Wiek ludności	Kobiety %		Mężczyźni %		Razem %	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
0-14	13,9	14,2	14,9	16,2	14,4	15,2
15-64	66,2	65,5	69,4	67,9	67,7	66,7
65+	20,0	20,3	15,7	15,9	17,9	18,1
SUMA	100	100	100	100	100	100

Źródło: GUS/BDL

Rys. 9 Biologiczne grupy wiekowe – Gmina Stare Bogaczowice 2021

2.3 Bezrobocie

Liczba bezrobotnych w Gmina Stare Bogaczowice na koniec grudnia 2022 wynosiła 61 osób tj. o 22 osoby mniej niż na koniec grudnia 2021 roku. W grupie tej przeważały kobiety - 40 osób, mężczyźni – 21 osób.

Tab. 8 Liczba osób bezrobotnych na koniec 2021, 2022r.

Rok/l. osób	Ogółem bezrobotni	Kobiety	Mężczyźni	Os. do 25 r.ż.	Os. do 30 r.ż.	Os. powyżej 50 r.ż.	Os. długotrwale bezrobotni
2021	83	50	33	4	12	25	41
2022	61	40	21	2	11	17	27

Źródło: GUS-BDL

Analizując bezrobocie w Gmina Stare Bogaczowice na tle pozostałych gmin powiatu wałbrzyskiego w 2022 roku można stwierdzić, że liczba osób bezrobotnych jest najniższa. Działania na rzecz ograniczenia bezrobocia i łagodzenia jego skutków pozostają przede wszystkim w gestii Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu. W działania te włączała się Gmina Stare Bogaczowice poprzez organizację robót publicznych. W roku 2022 w ramach robót publicznych zatrudnionych zostało 9 osób. Natomiast w ramach prac społecznie użytecznych 3 osoby.

2.4 Edukacja i oświata

965 mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 469 kobiet oraz 496 mężczyzn).

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku:

- 17,5% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 3,1% wykształcenie policealne,
- 11,6% średnie ogólnokształcące, a 20,3% średnie zawodowe.
- 25,2% legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym
- 3,8% gimnazjalnym 3,8%
- 15,3% podstawowym ukończonym,
- 3,3% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa dolnośląskiego mieszkańcy Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gmina Stare Bogaczowice Bogaczowice największy odsetek ma wykształcenie wyższe (20,9%) oraz zasadnicze zawodowe (19,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,2%) oraz średnie zawodowe (22,6%).

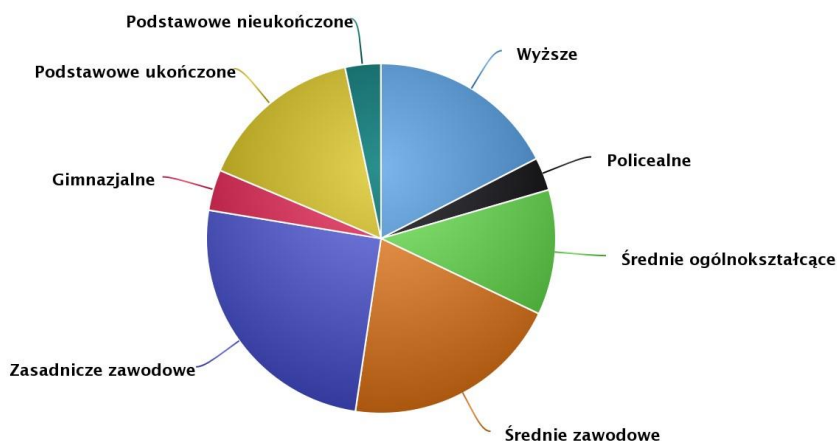
W roku 2021 w Gmina Stare Bogaczowice mieściły się 2 przedszkola, w których do 3 oddziałów uczęszczało 81 dzieci (42 dziewczynki oraz 39 chłopców). Dostępnych było 0 miejsc.

16,7% mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,7% wśród dziewczynek i 15,8% wśród chłopców).

Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 651 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2018 roku przypadało 1,19 dzieci w wieku przedszkolnym.

W gminie funkcjonuje Szkoła Podstawowa w Starych Bogaczowicach im. Św. Jana Pawła II. Placówka od lat osiąga bardzo dobre wyniki w skali regionu i województwa. Dobrze przygotowana kadra nauczycielska zapewnia wysoki poziom kształcenia, a dzięki dobremu zarządzaniu i współpracy z samorządem, instytucjami kulturalnymi, organizacjami pozarządowymi i radą rodziców jednostka organizuje szereg zajęć pozaszkolnych, które cieszą się dużym powodzeniem wśród uczniów. W szkole podstawowej, w 13 oddziałach uczyło się 255 uczniów (115 kobiet oraz 140 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku w Gmina Stare Bogaczowice placówkę miały 2 szkoły podstawowe, w których w 11 oddziałach uczyło się 191 uczniów (92 kobiety oraz 99 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 28,4% ludności (25,2% wśród dziewczynek i 31,4% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 19,6 uczniów. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 16,6% mieszkańców (18,5% wśród dziewczyn i 14,8% wśród chłopaków). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 21,6% mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice w wieku potencjalnej nauki (22,6% kobiet i 20,6% mężczyzn). Na terenie Gminy znajdują się również dwa przedszkola oraz żłobek.

Rys. 10 Poziom wykształcenia w Gmina Stare Bogaczowice, Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2021

Tab. 9 Poziom wykształcenia mieszkańców (w wieku 15 lat i więcej) w Gmina Stare Bogaczowice

Poziom wykształcenia mieszkańców %	Kobiety	Mężczyźni
Wykształcenie wyższe	20,9	13,6
Wykształcenie średnie i policealne	36,4	33,2
Wykształcenie policealne	4,4	1,5
Wykształcenie średnie ogólnokształcące	13,8	9,0
Wykształcenie średnie zawodowe	18,2	22,6
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	19,1	32,2
Wykształcenie gimnazjalne	3,1	4,5
Wykształcenie podstawowe ukończone	16,9	13,6
Wykształcenie podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	3,6	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

2.5 Kultura

W 2021 roku Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne działało w sposób ograniczony z uwagi na czas pandemii. Instytucja skorzystała z dotacji, którą przeznaczyła na realizację większości zaplanowanych działań, część z nich przeprowadzono on-line. Należy wspomnieć o warsztatach artystycznych i sportowych, grach terenowych dla całych rodzin oraz zorganizowanych wakacjach dla dzieci z obszaru gminy. Ciekawym zagadnieniem było umożliwienie mieszkańcom gminy zaznajomienie się z kulturą japońską. Mieszkańcy poznali obyczaje, kulturę, stroje japońskie oraz uczestniczyli w koncercie fortepianowym japońskiej pianistki. Gmina we współpracy z Bractwami Rycerskimi zorganizowała III Turniej Rycerski Pod Zamkiem Cisy. Zarówno mieszkańcy jak i przybyli turyści mogli zapoznać się ze zwyczajami rycerskimi i uczestniczyć w grach i zabawach. Rok 2021 był bardzo bogaty w spotkania kulturalne, literackie i artystyczne. Przez cały rok Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne zachęcało swoich mieszkańców do korzystania z biblioteki, w której zarejestrowanych było 444 czytelników w bibliotece głównej oraz 66 czytelników w filii w Lubominie. 67 osób zarejestrowało się jako nowi uczestnicy.

W 2021 roku Centrum Biblioteczno-Kulturalne dotację z programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” przeznaczyło na zakup nowości czytelniczych z zakresu literatury pięknej, popularno-naukowej i wydawnictwa dla dzieci i młodzieży. Gminna Biblioteka kontynuowała akcję „Mała Książka, Wielki Człowiek”.

Każdy przedszkolak, który przyszedł z rodzicem do Gminnej Biblioteki Publicznej w Starych Bogaczowicach otrzymał w prezencie niezwykłą książkę „Pierwsze czytanki dla...”, przygotowaną specjalnie przez Instytut Książki. Program sfinansowany został ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Rys. 11 Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Starych Bogaczowicach

W 2022 roku Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne otrzymało dotację w wysokości 775 000,00 zł., którą przeznaczyło na zorganizowanie m.in. Dni Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice, Dożynek Gminnych, Turnieju Rycerskiego pod Zamkiem Cisy. Wszystkie wydarzenia kulturalne przyciągają szerokie grono zainteresowanych i cieszą się dużą popularnością. Powyższe spotkania są okazją do promowania Gminy i poznawania się mieszkańców.

W związku z feriami w 2022 roku, Gmina zorganizowała szereg wyjazdów dla dzieci i młodzieży ze wszystkich sołectw, m.in. do: wałbrzyskiego kina, teatru i muzeum, do Lumina Parku oraz na lodowisko. Dla najmłodszych mieszkańców Gminy, zorganizowano również pokaz magii i bal karnawałowy. Również w okresie wakacji letnich dzieciom z całej Gminy zapewniono szeroką ofertę kulturalną z możliwością zwiedzania ZOO Safari, Złotego Stoku, Karpacza, czy wałbrzyskiej Palmiarni. Przeprowadzono liczne warsztaty plastyczne oraz cykl zajęć sportowych.

Instytucja kultury zadbała o pozostałych mieszkańców Gminy. Przygotowano wystawę artystyczną, wycieczki turystyczne oraz szereg ciekawych spotkań, w tym z florystką.

W ramach zrealizowanego projektu pn. „Nasza Siostra Ukraina”, GCBK zorganizowało warsztaty kulinarne, florystyczne oraz spotkania pozwalające na wzajemne poznanie kultur i integrację.

W 2022 roku Gminne Centrum włączyło się w organizację wielu wydarzeń sportowych odbywających się na terenie Gminy. Jednym z nich były zawody MTB Aglomeracji Wałbrzyskiej, Półmaraton Górski z Flagą na Trójkarbie oraz Maraton Górski. Centrum włączyło się również w promocję czytelnictwa. Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Gmina Stare Bogaczowice w 2022 roku wykazało 527 aktywnych czytelników i odnotowało 8 200 wypożyczeń. W tym samym roku Instytucja zorganizowała dwa spotkania autorskie i zorganizowała konkurs na najlepszych czytelników biblioteki.

2.6 Sport i rekreacja

W Gmina Stare Bogaczowice znajduje się szereg obiektów sportowych i rekreacyjnych:

- Stadion sportowy w Starych Bogaczowicach – obiekt ogrodzony składający się z oświetlonego boiska do piłki nożnej oraz nowoczesnej bieżni tartanowej. Trybuny na ok. 200 osób. W sąsiedztwie znajduje się boisko wielofunkcyjne oraz orlik ze sztuczną nawierzchnią.
- Sala sportowa przy Zespole Szkół w Starych Bogaczowicach – nowoczesna pełnowymiarowa klimatyzowana sala sportowa posiadająca wyznaczone boiska do siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej i piłki halowej.
- Boiska wielofunkcyjne w Chwaliszowie, Cieszowie, Gostkowie, Nowych Bogaczowicach, Jabłowie,

Lubominie i Strudze.

- Place zabaw we wszystkich miejscowościach Gminy – wyposażone w nowe certyfikowane urządzenia zabawowe.

Na terenie Gminy działa stowarzyszenie sportowe pod nazwą Ludowy Klub Sportowy Unia Bogaczowice wraz z sekcją biegową i nordic walking.

2.7 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z upoważnieniem Wójta Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice, funkcję jednostki organizacyjnej realizującej zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2023 roku zasiłek rodzinny pobierało 46 rodzin.

Zadaniem GOPS jest wspieranie osób i rodzin zamieszkałych na terenie Gminy w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Współpraca GOPS realizowana jest poprzez działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, która działa przy GOPS.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny.

Dużym sukcesem Ośrodka było utworzenie mieszkania chronionego oraz pierwszego w gminie Klubu „Senior+”.

Rok 2021 był szczególnie wymagającym dla GOPS z uwagi na trwającą pandemię. Realizowane zadania musiały być dostosowane do specyficznych warunków związanych z obowiązującymi obostrzeniami. Gminny Ośrodek Pomocy musiał jednak reagować na bieżąco na potrzeby osób zależnych od działań ośrodka, m.in. osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach w 2022 roku realizował działalność statutową oraz podejmował dodatkowe działania w celu podnoszenia, jakości i poszerzania świadczonych usług na rzecz mieszkańców gminy. Był inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2022 roku wsparciem objęto 73 rodziny, w których żyło 150 osób. Z powodu ubóstwa pomoc udzielono 41 rodzinom, 21 rodzin korzystało z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, a z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby pomoc uzyskało 40 rodzin. W 2023 roku objętych było wsparciem na terenie gminy 61 rodzin – 111 osób w tych rodzinach, co stanowi 2,69% ogółu mieszkańców. Liczba mieszkańców objętych wsparciem w stosunku do roku 2022 spadła o 15 rodzin (39 osób mniej). W roku 2023 były dwa główne powody trudnej sytuacji życiowej tj: ubóstwo i długotrwała ciężka choroba. Z powodu ubóstwa wsparciem objętych zostało 50 rodzin (93 osoby), a z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby 35 rodzin (47 osób). W stosunku do roku 2022 można zauważyć wzrost o 9 rodzin (10 osób), które korzystały ze wsparcia z powodu ubóstwa.

W 2022 roku gmina otrzymała środki z Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu na programy rządowe, które umożliwiły utworzenie stanowisk dla asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej oraz opiekuna wytchnienia.

2.8 Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice znajduje się jeden NZOZ „Praktyka Lekarza Rodzinnego” w Starych Bogaczowicach, z którego usług korzysta większość mieszkańców Gminy. W Ośrodku poza lekarzem rodzinnym znajduje się również gabinet dentystyczny. Część mieszkańców Gminy z podstawowej opieki medycznej korzysta w Wałbrzychu, Boguszowie-Gorcach, Szczawnie Zdroju oraz Świebodzicach. Usługi specjalistyczne świadczone są poza terenem Gminy w szczególności w Wałbrzychu i Świebodzicach.

2.9 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach transportu publicznego należy do zadań Policji. Zadania te realizowane są bezpośrednio przez policjantów, ale również przy współdziałaniu Ochotniczej Straży Pożarnej, organów państwowych, samorządem i organizacji społecznych.

Działalność Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu polega na:

- ograniczeniu dynamiki przestępczości,
- zwiększeniu skuteczności w zatrzymywaniu sprawców przestępstw na gorącym uczynku,
- poprawy i utrzymaniu bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- zintensyfikowaniu działań mających na celu wyeliminowanie jak największej ilości środków odurzających,
- podejmowaniu działań w celu usprawnienia skuteczności działań Policji.

W 2022 roku w Gmina Stare Bogaczowice stwierdzono 173 przestępstw, co oznacza, że na każde 1 000 mieszkańców odnotowano 40,11 przestępstw. Wartość ta jest znacznie wyższa od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacząco większa od średniej dla całej Polski. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców gminy stwierdzono - 18,58 (wykrywalność 97%) przestępstw o charakterze gospodarczym; 17,51 (wykrywalność 77%) przestępstw o charakterze kryminalnym; 12,34 (wykrywalność 68%) – przestępstw przeciwko mieniu; 1,99 (wykrywalność 98%) przestępstw drogowych oraz 0,84 (wykrywalność 93%) przeciwko życiu i zdrowiu.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Gmina Stare Bogaczowice w latach 2012-2022.

Tab. 10 Statystyka przestępstw w Gmina Stare Bogaczowice

Przestępstwa w 2020	Ogółem	Kryminalne (oszacowanie)	Gospodarcze (oszacowanie)	Drogowe (oszacowanie)	Przeciwko życiu i zdrowiu (oszacowanie)	Przeciwko mieniu (oszacowanie)
Liczba	173	75	80	9	4	53
na 1 000 mieszkańców	40,11	17,51	18,58	1,99	0,84	12,34

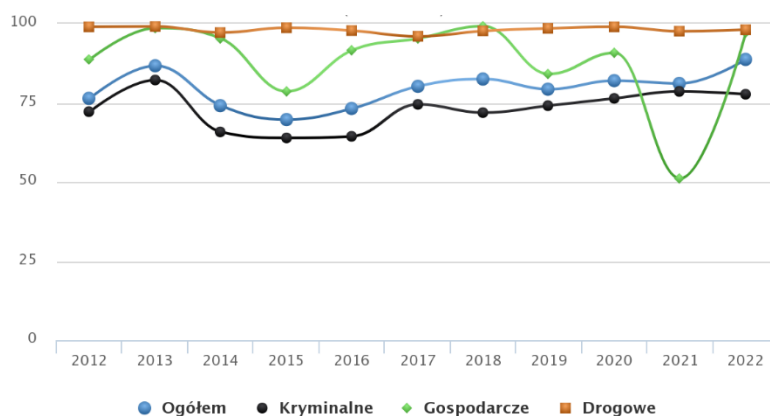
Źródło: GUS

Tab. 11 Wskaźnik wykrywalności przestępstw w % w Gmina Stare Bogaczowice w 2022r.

Wskaźnik wykrywalności przestępstw %	Ogółem	O charakterze kryminalnym	O charakterze gospodarczym	Drogowych	Przeciwko życiu i zdrowiu	Przeciwko mieniu
	89	78	97	98	93	68

Źródło: GUS

Rys. 12 Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Gminie Stare Bogaczowice w latach 2012-2022

W zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w 2023r. na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice odnotowano większą ilość wypadków oraz większą ilość kolizji drogowych w stosunku do okresu od stycznia do grudnia roku 2022.

Na terenie Gminy zarejestrowane są 2 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP): w Gostkowie i w Starych Bogaczowicach. OSP w Starych Bogaczowicach jest jednostką należącą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, mający na celu ratowanie życia, zdrowia, mienia i środowiska. Przynależność do tego systemu świadczy o wysokim stopniu wyszkolenia oraz przygotowania do akcji ratowniczych.

W OSP Stare Bogaczowice jest 28 członków, którzy mogą brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo – gaśniczych, natomiast OSP Gostków liczy 13. Obie OSP zrzeszają członków wspierających i honorowych.

Przy OSP Stare Bogaczowice działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, która liczy 17 członków w tym 5 dziewcząt. W 2023 r. wyjeżdżali do 31 pożarów, 68 miejscowych zagrożeń.

3. Sfera gospodarcza

3.1 Aktywność zawodowa, bezrobocie

Na terenie Gminy funkcjonują dwa duże podmioty gospodarcze związane z rolnictwem zatrudniające większą liczbę pracowników tj. AKTIW Spółka z o.o. w Gostkowie oraz Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość” w Starych Bogaczowicach. Ponadto wg stanu na dzień 31.12.2021r. w gminnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zarejestrowanych jest 196 podmiotów natomiast na dzień 31.12.2023r. zarejestrowano 193 podmioty. Przeważa działalność budowlana, handlowa i transport i usługi leśne.

Na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice systematycznie maleje ilość gospodarstw rolnych prowadzących produkcję zwierzęcą lub roślinną.

Wśród głównych źródeł dochodów mieszkańców wymienić należy: pracę najemną, renty i emerytury, działalność gospodarczą oraz indywidualne gospodarstwa rolne.

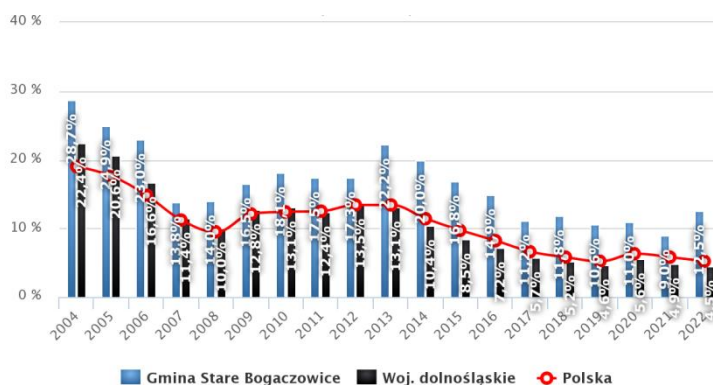
Zakładami zatrudniającymi największą ilość osób są:

- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość” w Starych Bogaczowicach. Zajmuje się ona produkcją rolną (jaja, mleko). Spółdzielnia prowadzi ponadto działalność transportową.
- AKTIW Sp. z o.o. – jeden z największych producentów jaj konsumpcyjnych w Polsce. Szkoła Podstawowa w Starych Bogaczowicach i Urząd Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice to także znaczący pracodawcy na terenie Gminy.

W Gminie Stare Bogaczowice na 1 000 mieszkańców pracuje 360 osób.

Bezrobocie rejestrowane w 2022 roku wynosiło 12,5 %. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice 494 osób wyjechało do pracy do innych gmin, 45 przyjeżdża spoza gminy.

Rys. 13 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Stare Bogaczowice w latach 2004-2021, źródło: GUS

Tab. 12 Liczba bezrobotnych w 2021 i 2022r. w gminie

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Gmina Stare Bogaczowice	31.12.2021		
	83	50	33
	31.12.2022		
	61	40	21

Źródło: GUS BDL

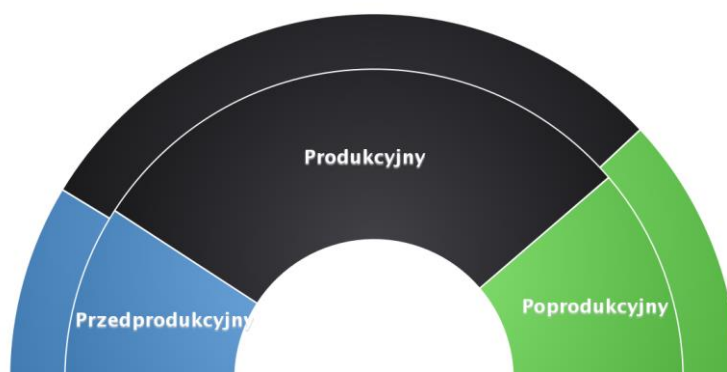
Stopa bezrobocia rejestrowanego to stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie. Dane o bezrobociu gminy szacowane są w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Tab. 13 Produkcyjne grupy wiekowe na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice, 31.12.2022r.

Produkcyjne grupy wieku %		
Wiek	Kobiety	Mężczyźni
przedprodukcyjny < 18 lat	17,5	19,2
produkcyjny 18-59 lat	53,5	64,9
poprodukcyjny 59+ lat	29,1	15,9

Źródło: BDL

Rys. 14 Produkcyjne grupy wiekowe

3.2 Potencjał gospodarczy

Najniższy potencjał gospodarczy mierzony liczbą przedsiębiorstw sektora prywatnego wykazują gminy: Czarny Bór, Stare Bogaczowice i Dobromierz. Istotne jest, że są to gminy wiejskie, co dodatkowo podkreśla znaczenie kreowania i wspierania przedsiębiorczości na tych obszarach.

Na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice od wielu lat funkcjonują gospodarstwa rolne, firmy prowadzące fermy drobiu i oferujące sprzedaż drobiu oraz jaj. Jedną z największych jest spółka Aktyw Sp. z o. o., która wspiera instytucje dobroczynne i oświatowe, schronisko dla bezdomnych oraz wspiera uczniów ze szkoły specjalnej. Firma czynnie włącza się w wydarzenia kulturalne. Współorganizuje szereg imprez rozrywkowych, edukacyjnych i sportowych dla lokalnej społeczności, aktywizujących i integrujących mieszkańców.

Rozwijającą się jednostką na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice jest Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Nowość, zajmująca się produkcją drobiu najwyższej jakości. Spółdzielnia posiada własną, zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków oraz własne ujęcie wody co zapewnia jej niezależność. Jednostka dba o ciągły rozwój, rozbudowując zakład i powiększając swoje możliwości produkcyjne.

3.3 Rynek pracy

Na terenie Gminy funkcjonują dwa wiodące podmioty gospodarcze związane z rolnictwem, które zatrudniają większą liczbę pracowników. Są to AKTIW Spółka z o. o. w Gostkowie oraz Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość” w Starych Bogaczowicach.

Według stanu na dzień 31.12.2021r. w Gminnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zarejestrowano 196 podmiotów. Przeważa działalność handlowa, transport i usługi leśne.

Według danych GUS za 2022 rok liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON przedstawia się następująco:

Tab. 14 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON wg formy prawnej i PKD w 2022 i 2023r.

Działalność gospodarcza	Razem	Osoby fizyczne prowadzące dz. gosp.	Spółki handlowe	Spółki z o.o.
Działalność gospodarcza 2022	42	40	1	1
Działalność gospodarcza 2023	41	37	2	2

Źródło: Raport o stanie gminy 2022 i 2023r.

Tab. 15 Rodzaj przeważającej działalności gospodarczej w Gminie SB w 2022 i 2023r.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2022	2023
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	7	2
Budownictwo	11	4
Przetwórstwo przemysłowe	4	
Transport i gospodarka magazynowa	4	
Pozostała działalność	5	3
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	
Edukacja	2	2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	1

Źródło: Raport o stanie gminy 2022 i 2023r.

Tab. 16 Łączna liczba przedsiębiorstw w Gminie SB z podziałem na rodzaj działalności w 2022r.

Przedsiębiorstwa	Łączna liczba przedsiębiorstw
Mikro 0-9 pracowników	535
Małe przedsiębiorstwa 10-49 pracowników	8
Średnie przedsiębiorstwa 50-249 pracowników	1
Mikro, Małe i średnie przedsiębiorstwa: RAZEM	544

Źródło: GUS/BDL

Tab. 17 Podmioty gospodarki narodowej posiadające formę prawną wpisane do rejestru REGON wg formy prawnej

Przedsiębiorstwa	Łączna liczba przedsiębiorstw
Spółdzielnie ogółem	1
Spółki handlowe ogółem	33
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5
Spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością	31
Spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem kapitału zagranicznego	4
Spółki cywilne ogółem	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL za 2022r.

Tab. 18 Wykaz ilości złożonych wniosków o wpis do ewidencji CEIDG 2020, 2021, 2022r.

Ilość i rodzaj złożonych wniosków	Łączna liczba wniosków do CEIDG	Wnioski o wpis do ewidencji gospodarczej	Wnioski o zmianę wpisu oraz innych danych	Wnioski o zawieszenie działalności	Wnioski o wznowienie działalności	Wnioski o wykreślenie działalności
	226	35	110	33	25	23

Źródło: Raport o stanie Gminy 2021, 2022

4. Uwarunkowania Ochrony środowiska naturalnego oraz obszar infrastruktury technicznej

4.1 Środowisko przyrodnicze (cieki wodne, rzeki, lasy, tereny chronione)

Gmina Stare Bogaczowice położona jest w województwie dolnośląskim, powiecie Wałbrzyskim. Obszar objęty projektem planu zagospodarowania przestrzennego położony jest w południowo-wschodniej części gminy. Obszar przeznaczony jest pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i mieszkaniową rekreacyjną z dopuszczeniem usług.

Na obszarze gminy warunki klimatyczne są zróżnicowane, następuje spadek temperatury powietrza wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza. Średnio roczna temperatura waha się od 5,5°C do 6,5°C, okres wegetacyjny zaczyna się w drugiej dekadzie kwietnia, a lato termiczne w dolinach i na zboczach nie występuje.

Warto podkreślić, że w Gmina Stare Bogaczowice opracowano dokumenty umożliwiające budowę elektrowni wiatrowych. Rozwój OZE postępuje wolniej od oczekiwań m.in. z uwagi na liczne obszary chronione i ich wartość środowiskową i kulturową. Mocną stroną Aglomeracji Wałbrzyskiej w zakresie technologii energetycznych, w tym OZE, jest Centrum Technologii Energetycznych utworzone przez Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość ze Świdnicy oraz nowopowstały Wałbrzyski Klaster Energetyczny.

Rzeki

Główną rzeką odwadniającą teren Gminy jest lewobrzeżny dopływ rzeki Bystrzycy - Strzegomka z dopływem Czyżynką oraz mniejszymi strumieniami. W swoim biegu Strzegomka zasila zaporowy zbiornik wody pitnej w Dobromierzu. Część zachodnią Gminy odwadniają potoki Jabłonica i Ciekłina. Rzeki Gminy są typowymi rzekami góorskimi. Charakterystyczne dla nich są duże spadki, zmienne wodostany, gwałtowne wezbrania w okresie tajania śniegu i letnich nawałnych opadów deszczu.

Lasy

Z ogólnej powierzchni 8726 ha Gminy około 63 % stanowią użytki rolne, 33,2 % to lasy, pozostałe 5% to obszary zabudowane, wody i inne tereny. Lasy są mieszane, o dominującym drzewostanie świerkowym. Na terenie Gminy Stare Bogaczowice występują też lasy bukowe, dębowe i sosnowe. Największy kompleks leśny jest częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu Masywu Trójarbu. Na wschodzie Gminy lasy wchodzą w granicę Książańskiego Parku Krajobrazowego, a lasy na południu są częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu Masywu Chełmca. Lasy te są bogate w różnorodne jadalne grzyby, jagody oraz dzikie zwierzęta takie jak: sarny, jelenie, dziki, zające, bobry, lisy. Powierzchnia lasów sukcesywnie się zwiększa poprzez zalesianie gruntów najmniej wartościowych i podlegających erozji.

Wszystkie lasy położone w obrębie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice zaliczane są do I kategorii ochronnej i podlegają szczególnej ochronie prawnej. Pełnią funkcje: glebochronne, wodochronne, krajobrazowe i masowego wypoczynku. Szata roślinna charakteryzuje się układem piętrowym. Lasy Państwowe na terenie Gminy administrowane są przez Nadleśnictwa Jawor, Wałbrzych i Kamienna Góra.

Obszary chronione

Część obszarów Gminy związana ze zlewnią rzeki Strzegomki, znajduje się w strefie ochrony zbiornika wody „Dobromierz”. Obszarami prawnie chronionymi są również tereny o najwyższych walorach przyrodniczych takie jak:

- Książański Park Krajobrazowy o pow. 3144 ha wraz z otuliną 6490 ha, obejmujący zasięgiem sąsiadujące Gminy; Wałbrzych, Świebodzice, Świdnicę i Dobromierz, a usytuowany w przełomach rzecznych Strzegomki i Czyżyki na obszarze Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice obejmuje powierzchnię 501 ha – ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Wałbrzyskiego Nr 19/98 z dnia 17.12.1998r.,

- Obszar Chronionego Krajobrazu Masywu Trójgarbu o pow. 2420 ha (obejmujący częściowo zasięgiem gminę Czarny Bór), z tego 1770 ha powierzchni w Gmina Stare Bogaczowice – ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Wałbrzyskiego Nr 18/98 z dnia 17.12.1998r.,
- Obszar Krajobrazu Chronionego masywu Chełmca,
- Część Gminy sąsiadująca z obszarem miasta Szczawno Zdrój znajduje się w strefie ochrony Uzdrowiska Szczawno Zdrój,
- Pomniki przyrody ożywionej: 2 dęby szypułkowe i 5 cisów, zlokalizowane w miejscowości Stare Bogaczowice obok budynków nr 161 i 128 - ustanowione Rozporządzeniem nr 17/98 Wojewody Wałbrzyskiego z dnia 17.12.1998r.
- Obszary Natura 2000, tj. obszar ochrony siedlisk PLH020057 Masyw Chełmca o powierzchni 1.432,4 ha oraz obszar ochrony siedlisk PLH020034 Dobromierz o powierzchni 1.162,1 ha i obszar ochrony ptaków PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie o powierzchni 31.577,9 ha.

4.2 Oczyszczalnia ścieków, gospodarka odpadami, gospodarka wodna

Oczyszczalnie ścieków

W roku 2022 i 2023r. kontynuowano program udzielania dotacji na uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, poprzez stworzenie alternatywy dla zagospodarowania ścieków bytowych na obszarach, dla których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona. Dotacja celowa udzielana była na dofinansowanie budowy następujących instalacji:

1. Oczyszczalni ścieków spełniające co najmniej normę PN-EN 12566-3, których przepustowość nie przekracza 7,5 m³ na dobę, w której procesy biologicznego oczyszczania ścieków zachodzą:
 - a) na złożu biologicznym
 - lub
 - b) przy udziale osadu czynnego.
2. Szczelnego zbiornika bezodpływowego na ścieki bytowe (szambo).

W naborze w 2022r. złożono 5 wniosków, przy czym 3 wnioski odrzucono z uwagi na niezgodność z regulaminem finansowania, a 2 wnioskodawców zrezygnowało z realizacji zadania w tej edycji. W 2022r. udzielono 0,00 zł dotacji na budowę szamb lub oczyszczalni ścieków.

W naborze w 2023r. złożono 10 wniosków, przy czym:

- odrzucono 3 wnioski z uwagi na stwierdzoną niezgodność z Regulaminem,
- odrzucono 2 wnioski z uwagi na ich niekompletność (nie dokonano uzupełnienia w wyznaczonym terminie).

Do dofinansowania zakwalifikowano 5 wniosków (4 na przydomową oczyszczalnię ścieków i 1 na szambo), przy czym 3 wnioskodawców zrezygnowało z realizacji zadania, a 2 wnioskodawców zrealizowało zadanie - otrzymując dotacje do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na łączną kwotę 14 000 zł , tj. po 7 000 zł każdy.

Gospodarka odpadami

Jednym z głównych celów systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów.

W roku 2022 i 2023r. zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, odbiór odpadów komunalnych z terenu Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice prowadziło Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Sanikom” Sp. z o.o. z siedzibą w Lubawce, ul. Nadbrzeźna 5a. Odpady komunalne zmieszane z terenu Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice przekazywane były w 2022 i 2023 roku do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Lubawce zlokalizowanego przy ul. Zielonej 30, 58-420 Lubawka.

Gmina Stare Bogaczowice jest udziałowcem w Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej Sanikom Sp. z o.o., która od 2008 roku świadczy usługi wywozu odpadów z terenu całej Gminy. Prowadzona jest również segregacja

odpadów, od 2018r. wprowadzono system workowy dla domów jednorodzinnych a przy Wspólnotach Mieszkaniowych pozostały zbiorcze punkty z pojemnikami do segregacji odpadów plastikowych, szklanych na papier i bio.

Umowa odnośnie przyjęcia i zagospodarowania odpadów komunalnych, odpadów zielonych i pozostałości z sortowania przeznaczonych do składowania do powyższej instalacji została zawarta 1 lipca 2013r. z Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej „Sanikom” Sp. z o.o. z siedzibą w Lubawce, ul. Nadbrzeżna 5a, zarządzającym wskazaną instalacją i obowiązywała nadal.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice objęte były nieruchomości zamieszkałe i nieruchomości niezamieszkałe stanowiące własność gminy. Właściciele pozostałych nieruchomości niezamieszkałych mieli obowiązek zawarcia indywidualnej umowy na odbiór odpadów komunalnych z podmiotem uprawnionym.

Zapisy prawa miejscowego precyzowały sposób gromadzenia i przekazywania wytworzonych odpadów komunalnych. Zgodnie, zatem z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice funkcjonował system zbierania odpadów selektywnych: workowy – dla zabudowy jednorodzinnej oraz w postaci pojemników tzw., „gniazd” dla nieruchomości wielolokalowych i budynków użyteczności publicznej.

Gospodarka wodna i obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice stwierdzono występowanie 3 obszarów zagrożenia. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują wzdłuż rzeki Strzegomki w miejscowości Chwaliszów i we wschodniej części Starych Bogaczowic obejmując również tereny o zabudowie mieszkalnej. Na takich obszarach zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe np. składowanie materiałów, zmiana ukształtowania terenu, budowa nowych obiektów budowlanych. Nie są wskazane również przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz gromadzenia ścieków i innych materiałów zanieczyszczających wodę.

4.3 Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe obszaru opracowania związane są z systemem Odry. Obszar opracowania odwadnia rzeka Czyżynka będąca dopływem rzeki Strzegomki, która wpływa do rzeki Bystrzycy będącej dopływem Odry.

Prawie cały obszar gm. Stare Bogaczowice leży w dorzeczu rzeki Bystrzycy. Główną rzeką odwadniającą teren gminy jest lewobrzeżny dopływ rzeki Bystrzycy – Strzegomka (wypływa w zachodniej części Gór Wałbrzyskich na stokach Łysicy na wysokości 600 m n.p.m. – wieś Gostków; uchodzi do rzeki Bystrzycy w pobliżu miejscowości Samotwór, niedaleko granicy administracyjnej Wrocławia. Prawobrzeżnymi dopływami Strzegomki są potoki Czyżynka, Sikorka wraz z mniejszymi strumieniami Chwaliszówką oraz Potokiem A. Część zachodnia gminy odwadniana jest przez Jabłonice (wieś Jabłów) oraz Ciekline (Gostków), są one prawobrzeżnymi dopływami rzeki Lesk (dopływ Bobru). Rzeka Strzegomka oraz inne ciekły naturalne, które przepływają przez gminę mają charakter typowy dla cieków górskich (duże spadki, zmienne wodostany, gwałtowne wezbrania w okresie tajania śniegu oraz letnich nawałnych opadów deszczu). Rzeka Strzegomka zasila zaporowy zbiornik wody pitnej w Dobromierzu, który zapewnia wodę pitną dla miasta Świebodzice oraz pełni funkcję przeciwpowodziową. Niewielka część zbiornika znajduje się na terenie wsi Chwaliszów.

Wody podziemne nie są zbyt dobrze rozeznane. Stanowią je głównie wody szczelinowe związane z wodonośnym piętnem krystalicznego podłoża (karbońskiego i łupków metamorficznych staro paleozoicznych). Drugi obszar związany jest z piętnem czwartorzędowym (obszarami akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej). Zwierciadło wody ma charakter głównie swobodny.

Wody te ujmowane są pojedynczymi otworami o niewielkiej na ogół wydajności (od kilku do kilkudziesięciu m³/h). Głębokości występowania poziomów wodonośnych wynoszą powyżej 20 m. Wody te w nieznacznym stopniu podlegają zanieczyszczeniom.

Odrębny rodzaj wód podziemnych stanowią wody mineralne o charakterze szcaw wodorowęglanowo-sodowych, związanych z górnokarbońskimi skałami osadowymi, z zawartością wolnego CO₂. Ich zasoby nie są bliżej ustalone. Wody te są eksploatowane w ujęcie w Starych Bogaczowicach. Obszar objęty planem położony jest w:

- obszarze jednostki planistycznej gospodarowania wodami – jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP). Strzegomka od źródła do zbiornika w Dobromierzu o kodzie PLRW6000413483, która stanowi część scalonej części wód Strzegomka od źródła do Pełcnicy (SO0810). Zgodnie z zapisami PGW, JCWP została oceniona jako silnie zmieniona o dobrym stanie, zagrożona osiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny oraz dobry stan chemiczny - zgodnie z art. 118 ustawy Prawo wodne należy przestrzegać ustaleń wynikających z Planu zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 22.02.2011r. (M. P. 2011, nr 40, poz. 451) - strefie ochrony pośredniej ujęcia wody powierzchniowej Dobromierz, ustanowionej decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu nr OS.IV.6210/139/98 z dnia 06.11.1998r., zniesionej w dniu 01.01.2013r. – w obrębie złoża wód mineralnych „Szcawno- Zdrój” oraz ustanowionych dla niego obszaru i terenu górniczego.

Gmina ma charakter rolniczy, w związku z czym mogą powstawać zagrożenia związane z działalnością rolniczą czy gospodarstwami domowymi (detergenty, pestycydy, metale ciężkie, azotany, skażenia bakteriologiczne). Zagrożenia dotyczą także wód podziemnych, odnoszą się one do wód pitnych, a więc założonych w poziomach czwartorzędowych.

4.4 Wodociągi i kanalizacja

Okolo 95% Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice posiada sieć wodociągową. Z przyczyn technicznych, w związku z usytuowaniem terenu oraz małą gęstością zabudowy są nieruchomości, które korzystają tylko ze studni przydomowych.

Skanalizowane są dwie wsie Stare Bogaczowice i Chwaliszów, sieć kanalizacyjna ma długość 25,4 km, z czego sieć rozdzielcza stanowi 2,6 km, na terenie zainstalowanych jest 161 przyłączy kanalizacyjnych. W Chwaliszowie znajduje się *oczyszczalnia* o przepustowości 484 m³ na dobę.

Pozostałe nieruchomości na terenie Gminy mają szamba lub oczyszczalnie przydomowe. W związku z sąsiedztwem zbiornika wody pitnej dla miasta Świebodzice utworzonego na rzece Strzegomce zachodzi potrzeba skanalizowania całej Gminy.

Od 2020r. prowadzony jest II etap budowy sieci kanalizacyjnej w miejscowości Struga, zakończenie inwestycji przewidywane jest na 2021r., po jej zakończeniu 3 największe miejscowości w gminie będą skanalizowane. Pozostałe nieruchomości w miejscowościach Gostków, Nowe Bogaczowice, Cieszów, Lubomin i Jabłów mają szamba lub ekologiczne oczyszczalnie przydomowe.

4.5 Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz

Dla mieszkańców gminy, jedną z najważniejszych kwestii na terenie gminy jest gazyfikacja. Jest to działanie, które gmina systematycznie realizuje i sukcesywnie przyłącza kolejne miejsca. Według GUS 47 mieszkańców wsi korzysta z sieci gazowej, co stanowi ok. 1,1 % ogółu ludności korzystających z instalacji.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć energetyczną. Przez teren gminy przebiegają linie wysokiego napięcia 110 i 220 kV. Zasilanie mieszkańców gminy w energię elektryczną odbywa się z linii napowietrznych 20 kV poprzez stacje transformatorowe. Zużycie roczne energii w Gmina Stare Bogaczowice wynosi 316 MWh.

4.6 Komunikacja drogowa i kolejowa

Powierzchnię Gminy Stare Bogaczowice Bogaczowice pokrywa sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Drogi wojewódzkie mają długość 23 km, powiatowe 26 km, a gminne publiczne ponad 17 km, mają one przede wszystkim znaczenie lokalne, gminne ułatwiają skomunikowanie różnych obszarów regionu oraz uzupełniają drogi wojewódzkie i powiatowe, drogi wewnętrzne łączą osiedla z drogami głównymi, stanowią również dojazdy do gruntów rolnych i leśnych, a także obiektów użytkowych.

Droga wojewódzkie:

- nr 375 łącząca Wałbrzych z Dobromierzem przebiega na terenie Gminy Stare Bogaczowice przez miejscowości Struga, Stare Bogaczowice i Chwaliszów – ok. 21 km.
- nr 376 łącząca Wałbrzych z Czarnym Borem przebiega przez Strugę, Lubomin i Jabłów.
- Nr 367 łącząca Wałbrzych z Jelenią Górą. Na terenie gminy znajduje się odcinek ok. 0,5 km., na którym łączy się z drogą nr 376 – ok. 14 km.

Droga wojewódzka nr 376 została gruntownie przebudowana w Jabłowie w latach 2009/2011r., droga została poszerzona, wybudowane zostały chodniki na całej długości miejscowości. Remont odcinka w/w drogi wojewódzkiej w Strudze i Lubominie związany z budową obwodnicy Szczawna Zdroju wraz z budową chodników wykonano także remont nawierzchni.

Odcinek drogi wojewódzkiej 375 w Chwaliszowie jest ujęty w planach remontowych zarządcy Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu we współpracy Gminą Stare Bogaczowice. Kompleksowy remont drogi rozszerzony jest także o z budowę chodnika, którego brakuje przy ruchliwej trasie, ten etap inwestycji nie obejmuje całej miejscowości.

Stan techniczny dróg powiatowych jest dobry, od 2016r. Gmina Stare Bogaczowice współfinansuje wraz ze Starostwem Powiatowym w Wałbrzychu budowę chodników. Chodniki powstały w Strudze w części Starych Bogaczowic oraz Nowych Bogaczowic.

Tab. 19 Wykaz dróg powiatowych

Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi (km)
2796 D	Sady Dolne – Stare Bogaczowice	2,1380
3357 D	Od drogi nr 2796D – Stare Bogaczowice	1,9180
3389 D	Lubomin – Struga	3,4290
3392 D	Witków – Gostków	1,3420
3393 D	Gostków – granica powiatu	1,7080
3394 D	Chwaliszów – Cieszów – Świebodzice	3,7320
3395 D	Cieszów – Cisów – Świebodzice	1,9250
3464 D	Granica powiatu – Jaczków – Gostków – Nowe Bogaczowice – Stare Bogaczowice – Cieszów – Świebodzice	19,1090
3466 D	Granica powiatu - Gostków	3,1440
RAZEM:		38,4450

Źródło: Studium zagospodarowania przestrzennego

Tab. 20 Wykaz dróg gminnych

Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi (km)
114581 D	Jabłów – Gorce	1,53
114582 D	Lubomin – granica miasta Wałbrzych (Konradów)	1,03
114583 D	Struga – Pełcznica	0,77
114584 D	Struga – granica miasta Wałbrzycha (Szczawienko)	1,04
114585 D	Chwaliszów – Jaskulin	0,65
114586 D	Stare Bogaczowice - od Urzędu do posesji 42	1,44
114587 D	Stare Bogaczowice – od przedszkola	0,41
114588 D	Stare Bogaczowice – od Zlewni do przystanku PKS	0,79
114589 D	Stare Bogaczowice – posesja nr 215 – posesja nr 249	0,69
114590 D	Jabłów – do wiatraka	1,10
114591 D	Jabłów posesja nr 50 – droga wojewódzka nr 376	0,15
114592 D	Jabłów posesja nr 29 – droga wojewódzka nr 376	0,35
114593 D	Chwaliszów posesja nr 1 – posesja nr 9 ul. Francuska	0,46
114594 D	Chwaliszów od posesji nr 12 do posesji nr 34	0,57
114595 D	Struga ul. Szkolna	0,30
114596 D	Struga Kolonia	0,61
114597 D	Jabłów od zlewni do szklarni	0,21
114598 D	Jabłów Osiedle Górnicze	0,24

114599 D	Lubomin – do przedszkola	0,10
114600 D	Lubomin – do cmentarza	0,13
114601 D	Lubomin – posesja nr 14 – posesja nr 25	0,48
114602 D	Gostków cmentarz – granica gminy	1,80
114603 D	Stare Bogaczowice – dojazd do ośrodka wypoczynku świątecznego	1,15
114604 D	Dojazd do Bacówki	0,64
114605 D	Chwaliszów od Zaolzia do zalewu	0,59
RAZEM:		17,21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Studium zagospodarowania przestrzennego

W 2020r. rozpoczęto budowę drogi ekspresowej S3 w kierunku przejścia granicznego w Lubawce, która przebiega przez trzy miejscowości tj. Stare Bogaczowice, Nowe Bogaczowice i Gostków na odcinku tym mają powstać dwa tunele, z których jeden ma być najdłuższy w Polsce i liczył będzie 2 290 m. długości drugi 320 m.

Połączenia autobusowe na terenie Gminy wykonywane są przez: prywatnych przewoźników oraz od 2018r. na podstawie porozumienia międzygminnego z Gminą Wałbrzych przez Śląskie Konsorcjum Autobusowe w Wałbrzychu obsługujące linię nr 8, która została rozszerzona o część Gminy i połączyła w dni robocze Strugę z Wałbrzychem, a w weekendy również Stare Bogaczowice. W kolejnych latach przedłużono linię nr 8 i w chwili obecnej miejscowości Struga Stare Bogaczowice, Nowe Bogaczowice, Gostków i Chwaliszów korzystają z transportu w kierunku Wałbrzycha zarówno w dni robocze jak i weekendy.

Transport publiczny na terenie Gminy wykonywany jest w kierunkach: Wałbrzych, Czarny Bór, Gorce i Świebodzice. Nie wszystkie wsie mają bezpośrednie połączenie ze Starymi Bogaczowicami (siedzibą Gminy). Na terenie wszystkich miejscowości brakuje połączeń, które umożliwiłyby dojazd do pracy jak i szkół zwłaszcza w porach wieczornych.

Dzieci i młodzież dowożone są do Szkoły Podstawowej autokarem będącym własnością Gminy.

4.7 Infrastruktura łączności

Dostęp do telefonii stacjonarnej we wszystkich miejscowościach w Gmina Stare Bogaczowice jest bardzo dobry. Sieć telefonii komórkowej jest także dostatecznie rozwinięta. Mieszkańcy wszystkich miejscowości mają także dostęp do Internetu.

4.8 Zasoby mieszkaniowe

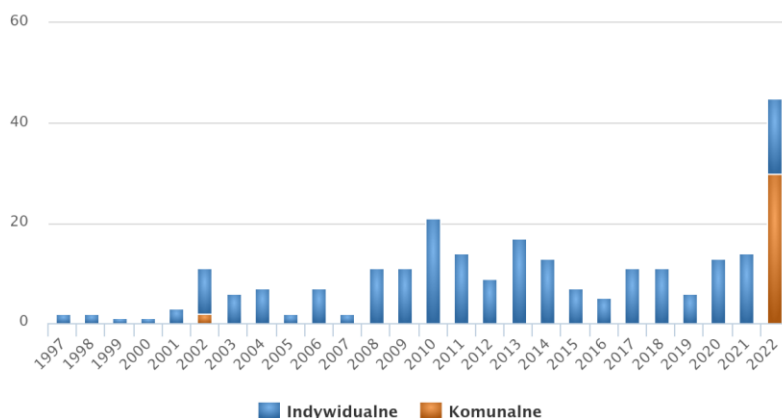
Główny Urząd Statystyczny podaje, że w 2022 roku w Gmina Stare Bogaczowice było 1 384 mieszkań, a do użytku oddano 45 mieszkań. Na każdych 1 000 mieszkańców przypada 322,9 mieszkań. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. 66,7% mieszkań zostało przeznaczonych na mieszkania komunalne, 33,3% na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Gmina Stare Bogaczowice to 4,24 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi dla województwa dolnośląskiego oraz większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanych do użytkowania w 2022 roku w Gmina Stare Bogaczowice to 88,40 m² i jest porównywalna do przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie mniejsza od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 96,43% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 92,04% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 89,07% mieszkań posiada łazienkę, 82,97% korzysta z centralnego ogrzewania, a 1,12% z gazu sieciowego.

Liczba mieszkań niezamieszkałych ogółem w 2022 roku w Gmina Stare Bogaczowice wynosi 5 a powierzchnia użytkowa tych mieszkań wynosi 280 m².

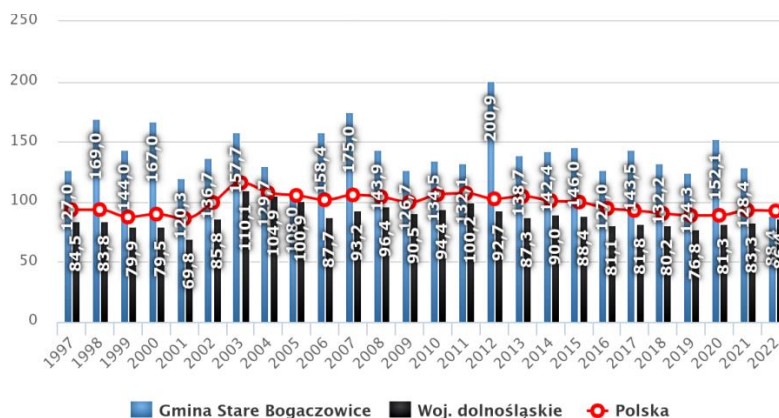

Rys. 15 Liczba mieszkań w latach 1995-2022. Źródło: GUS

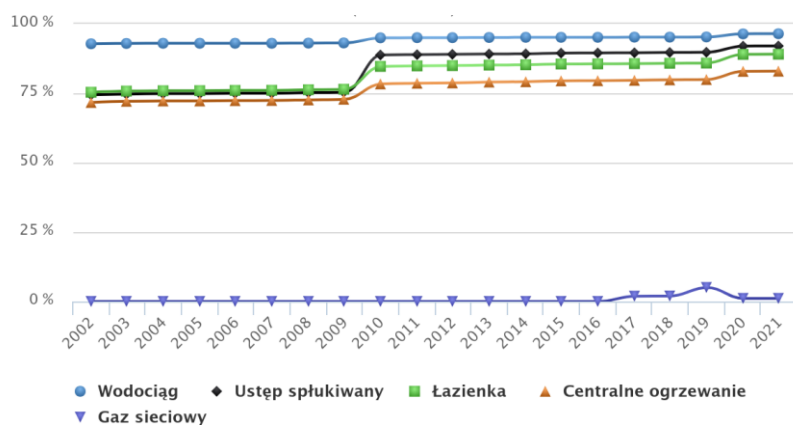

Rys. 16 Lista mieszkań oddanych do użytku w latach 1997-2022r., Źródło: Polska w liczbach

Rys. 17 Powierzchnia m² nieruchomości oddanych do użytku w latach 1997-2022r. Źródło: Polska w liczbach

Rys. 18 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2002-2021r. Źródło: GUS

5. SPIS RYSUNKÓW

RYS. 1 POŁOŻENIE GMINY STARE BOGACZOWICE BOGACZOWICE, ŹRÓDŁO: POLSKA W LICZBACH	2
RYS. 2 POŁOŻENIE GMINY, ŹRÓDŁO: MAPA TARGEO.....	3
RYS. 3 MASYW TRÓJGARBU	4
RYS. 4 PRZEBIEG DOLNOŚLĄSKIEJ CYKOSTRADY	6
RYS. 5 POPULACJA – GMINA STARE BOGACZOWICE W LATACH 1995-2022, ŹRÓDŁO: GUS.....	10
RYS. 6 PIRAMIDA WIEKU MIESZKAŃCÓW GMINY STARE BOGACZOWICE BOGACZOWICE, 2021, ŹRÓDŁO: GUS.....	10
RYS. 7 PRZYCZYNY ZGONÓW W POWIECIE WAŁBRZYSKIM W LATACH 2002-2021, ŹRÓDŁO: GUS	11
RYS. 8 MIGRACJE NA POBYT STAŁY W LATACH 1995-2022 W GMINA STARE BOGACZOWICE, ŹRÓDŁO GUS	12
RYS. 9 BIOLOGICZNE GRUPY WIEKOWE – GMINA STARE BOGACZOWICE 2021	12
RYS. 10 POZIOM WYKSZTAŁCENIA W GMINA STARE BOGACZOWICE, ŹRÓDŁO: NARODOWY SPIS POWSZECHNY 2021	14
RYS. 11 GMINNE CENTRUM BIBLIOTECZNO-KULTURALNE W STARYCH BOGACZOWICACH.....	15
RYS. 12 WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW W GMINA STARE BOGACZOWICE W LATACH 2012-2022	18
RYS. 13 SZACUNKOWA STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W GMINA STARE BOGACZOWICE W LATACH 2004-2021, ŹRÓDŁO: GUS.....	19
RYS. 14 PRODUKCYJNE GRUPY WIEKOWE	20
RYS. 15 LICZBA MIESZKAŃ W LATACH 1995-2022. ŹRÓDŁO: GUS	28
RYS. 16 LISTA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKU W LATACH 1997-2022R., ŹRÓDŁO: POLSKA W LICZBACH.....	28
RYS. 17 POWIERZCHNIA M ² NIERUCHOMOŚCI ODDANYCH DO UŻYTKU W LATACH 1997-2022R. ŹRÓDŁO: POLSKA W LICZBACH	28
RYS. 18 MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE W LATACH 2002-2021R. ŹRÓDŁO: GUS.....	29

6. SPIS TABEL

TAB. 1 WYKAZ SOŁECTW NA TERENIE GMINY STARE BOGACZOWICE BOGACZOWICE	3
TAB. 2 REJESTR ZABYTKÓW NA TERENIE GMINY STARE BOGACZOWICE BOGACZOWICE	8
TAB. 3 WYKAZ LUDNOŚCI ZAMELDOWANEJ NA POBYT STAŁY I CZASOWY W 2021, 2022 I 2023R.....	9
TAB. 4 STATYSTYKA URODZEŃ CHŁOPCÓW I DZIEWCZYNEK W LATACH 2020, 2021 I 2022R.....	10
TAB. 5 STATYSTYKA ZGONÓW W GMINA STARE BOGACZOWICE W LATACH 2020, 2021 I 2022R.	10
TAB. 6 MIGRACJE LUDNOŚCI, STAN NA DZIEŃ 31.12.2021R.	11
TAB. 7 BIOLOGICZNE GRUPY WIEKOWE W GMINA STARE BOGACZOWICE, STAN NA KONIEC 2021 I 2022R.	12
TAB. 8 LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA KONIEC 2021, 2022R.	12
TAB. 9 POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW (W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ) W GMINA STARE BOGACZOWICE	14
TAB. 10 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW W GMINA STARE BOGACZOWICE.....	17
TAB. 11 WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI PRZESTĘPSTW W % W GMINA STARE BOGACZOWICE W 2022R.	17
TAB. 12 LICZBA BEZROBOTNYCH W 2021 I 2022R. W GMINIE	19
TAB. 13 PRODUKCYJNE GRUPY WIEKOWE NA TERENIE GMINY STARE BOGACZOWICE BOGACZOWICE, 31.12.2022R.	19
TAB. 14 LICZBA PODMIOTÓW NOWO ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE REGON WG FORMY PRAWNEJ I PKD W 2022 I 2023R..	20
TAB. 15 RODZAJ PRZEWAŻAJĄCEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W GMINIE SB W 2022 I 2023R.	21
TAB. 16 ŁĄCZNA LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW W GMINIE SB Z PODZIAŁEM NA RODZAJ DZIAŁALNOŚCI W 2022R.....	21
TAB. 17 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ POSIADAJĄCE FORMĘ PRAWNĄ WPISANE DO REJESTRU REGON WG FORMY PRAWNEJ	21
TAB. 18 WYKAZ ILOŚCI ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW O WPIS DO EWIDENCJI CEIDG 2020, 2021, 2022R.	21
TAB. 19 WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH	26
TAB. 20 WYKAZ DRÓG GMINNYCH	26

